

1. juni 2012
4.1.12

Ansvar for dyrs egnethed til transport – sådan ser Dyrenes Beskyttelse på det

At transportere et dyr, der ikke anses for at være egnet til den givne transport, kan have store velfærdsmæssige konsekvenser for dyret. Derfor er det vigtigt, at kun dyr, der er egnet til det, bliver transporteret.

Dyrenes Beskyttelse vil til enhver tid arbejde for, at så få dyr som overhovedet muligt, bliver transporteret, hvis ikke de er egnede til det.

Ifølge gældende lovgivning¹, skal transportvirksomheder sørge for, at enhver sending dyr følges af en ledsager². Definitionen på en ledsager er en person, der direkte er ansvarlig for dyrenes velfærd, og som skal ledsage dyrene under en forsendelse. Chaufføren er i langt de fleste tilfælde ledsageren, når dyr bliver transporteret.

Det vil sige, at det er chaufføren, der har ansvaret for, om dyr, der bliver transporteret, er egnede til den givne transport.

Der er et arbejdstager/arbejdsgiver-forhold mellem transportvirksomhed og chauffør, hvor transportvirksomheden har pligt til at instruere chaufføren, og på den anden side skal chaufføren følge arbejdsgiverens instrukser.

Der er mange aspekter, der indgår i vurderingen af, om et dyr er transportegnet:

- Dyrets fysiologiske og patologiske tilstand, herunder:
 - Almenbefindende
 - Nuværende sygdomme og skader
 - Tidligere sygdomme og skader
 - Alder
 - Om og hvilken produktion dyret har indgået i
- Transportens beskaffenhed:
 - Varighed
 - Eventuelle omlæsninger
 - Transport måde (bil, skib, fly ...)
 - Komfort (lastetæthed, strøelse, ventilation, temperatur, bevægelser)
 - Sammenblanding med andre dyr

Dyrets ejer har de bedste forudsætninger for at vurdere transportegnetheden ud fra de øverste punkter, hvorimod chaufføren har det bedste kendskab til de nederste punkter.

¹ Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter

² Eneste undtagelse er transport af dyr i containere under givne forudsætninger (læs i transportforordningen)

Der er flere årsager til, at det er vanskeligt for chaufføren at vurdere dyrets transportegnethed:

- Fysiske omstændigheder som plads, belysning og antallet af dyr under påæsningen
- Eventuelle skader og patologiske skavankers placering på dyrene
- Eventuel delvis afheling af skader
- Manglende kendskab til dyrets historie
- Manglende kendskab til sygdomme og patologiske processer hos dyr

Det skal nævnes, at det ikke kan afvises, at chauffører til tider kan være udsat for et pres ved vurderingen af et dyrs transportegnethed. Dette pres kan komme fra dyrets ejer eller fra transportvirksomhedens side. At presse en chauffør til at medtage et dyr, er helt uacceptabelt.

Hvis det skal sikres bedst muligt, at det kun er transportegnede dyr, der bliver transporteret, vil en deling af ansvaret for dyrs transportegnethed mellem ejer og chauffør være optimal. Det kan f.eks. ske ved, at ejeren har ansvaret for, at kun transportegnede dyr bliver udleveret til transport – f.eks. ved at stille et krav om, at der udelukkende må være transportegnede dyr i et udleveringsrum. Eneste undtagelse er dyr, som ejeren er i tvivl om, og som derfor er placeret for sig selv og behørigt mærket. Chaufføren har dog stadig ansvaret for, at kun dyr, der er transportegnede kommer med på transporten. Hermed er ansvaret delt.

Der kan være ganske få tilfælde, hvor chaufføren ikke kan drages til ansvar. Det er i de tilfælde, hvor den manglende transportegnethed skyldes forhold, der slet ikke kan ses men kun erkendes ved at kende til dyrets historie. Som eksempel kan nævnes afhelede bækkenbrud hos køer, kronisk løbbedrejning hos køer, ikke-synlige drægtigheder (i den sidste 1/10 af drægtigheden) og kroniske ledbetændelser og gigttilstande. Her er det udelukkende ejerens ansvar.

Det kan være vanskeligt at vurdere, hvornår der er tale om tilfælde, der kun kan være ejerens ansvar. Det må komme an på en faglig vurdering foretaget af uvildige fagpersoner eller evt. domstolene.

I visse tilfælde, hvor ejer eller chauffør er i tvivl om et dyr er egnet til en transport, kan det være formålstjenligt at lade en dyrlæge vurdere dyret og underskrive en erklæring vedr. dyrets transportegnethed. For at dyrlægen kan vurdere korrekt, er det nødvendigt, at dyrlægen kender til transportens beskaffenhed. I tilfælde af, at der foreligger en erklæring fra en dyrlæge, vil ansvaret være delt mellem dyrlæge, chauffør og ejer.

I tilfælde af transport af dyr, der viser sig ikke at være egnede til transporten, hvor der foreligger en dyrlægeerklæring, vil fordeling af ansvaret bero på en vurdering af en uvildig fagperson eller domstolene. Det skal dog understreges, at hvis dyrlægen har fået de fornødne oplysninger (transportens varighed, transportform, dyrets historik mm.) som baggrund for vurderingen af transportegnethed, har dyrlægen hovedparten af ansvaret for vurderingen af dyrets transportegnethed som følge af dyrlægens faglige kendskab til vurdering af dyrs tilstand.

For at mindske antallet af transporter med dyr, der ikke er egnede til at blive transporteret, kan transportbranchen og landbruget sammen med fordel udarbejde et etisk kodeks for transport af dyr. Denne etiske kodeks kan bl.a. indeholde bestemmelser om, at det kun er transportegnede dyr, der placeres i udleveringsrum og kræve optimale forhold for chauffører (plads, lys, få dyr af gangen), når de skal vurdere dyr forud for en transport.